Nichita Stănescu

11 elegii

HUMANITAS

11 ELEGII

Nichita Stănescu

11 ELEGII

HUMANITAS

Coperta
DANA NICOLETA BLYTH

Prezentarea grafică
IOANA DRAGOMIRESCU MARDARE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STĂNESCU, NICHITA
11 elegii / Nichita Stănescu. - București : Humanitas, 2007
ISBN 978-973-50-1137-6

821.135.1-1=111=135.1

© Dora Stănescu și Mirela Vasilescu

© HUMANITAS pentru prezenta ediție

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/317 18 19, fax 021/317 18 24
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: C.P.C.E. – CP 14, București
tel. 021/311 23 30, fax 021/313 50 35
cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

Elegia întîia

Închinată lui Dedal, întemeietorul vestitului neam de artiști, al dedalizilor

I

El începe cu sine și sfîrșește
cu sine.
Nu-l vestește nici o aură, nu-l
urmează nici o coadă de cometă.

Din el nu străbate-n afară
nimic; de aceea nu are chip
și nici formă. Ar semăna întru cîtva
cu sfera,
care are cel mai mult trup
învelit cu cea mai strîmtă piele
cu putință. Dar el nu are nici măcar
atîta piele cît sfera.

El este înlăuntrul — desăvîrșit
și,
deși fără margini, e profund
limitat.
Dar de văzut nu se vede.

Nu-l urmează istoria
propriilor lui mișcări, așa
cum semnul potcoavei urmează
cu credință
caii...

II

Nu are nici măcar prezent,
deși e greu de închipuit
cum anume nu-l are.
El este înlăuntrul desăvîrșit,
interiorul punctului, mai înghesuit
în sine decît însuși punctul.

III

El nu se lovește de nimeni
și de nimic, pentru că
n-are nimic dăruit în afară
prin care s-ar putea lovi.

IV

Aici dorm eu, înconjurat de el.

Totul este inversul totului.
Dar nu i se opune, și
cu atît mai puțin îl neagă:

Spune Nu doar acela
care-l știe pe Da.
Însă el, care știe totul,
la Nu și la Da are foile rupte.

Și nu dorm numai eu aici,
ci și întregul șir de bărbați
al căror nume-l port.

Șirul de bărbați îmi populează
un umăr. Șirul de femei,
alt umăr.
Și nici n-au loc. Ei sunt
penele care nu se văd.

Bat din aripi și dorm —
aici,
înlăuntrul desăvîrșit,
care începe cu sine
și se sfîrșește cu sine,
nevestit de nici o aură,
neurmat de nici o coadă
de cometă.

Elegia a doua, getica

Lui Vasile Pîrvan

În fiecare scorbură era așezat un zeu.

Dacă se crăpa o piatră, repede era adus
și pus acolo un zeu.

Era de ajuns să se rupă un pod,
ca să se așeze în locul gol un zeu,

ori, pe șosele, s-apară în asfalt o groapă,
ca să se așeze în ea un zeu.

O, nu te tăia la mînă sau la picior,
din greșeală sau dinadins.

De îndată vor pune în rană un zeu,
ca peste tot, ca pretutindeni,

vor așeza acolo un zeu
ca să ne-nchinăm lui, pentru că el
apără tot ceea ce se desparte de sine.

Ai grijă, luptătorule, nu-ți pierde ochiul,
pentru că vor aduce și-ți vor așeza în orbită un zeu
și el va sta acolo, împietrit, iar noi
ne vom mișca sufletele slăvindu-l...
Și chiar și tu îți vei urni sufletul
slăvindu-l ca pe străini.

A treia elegie

Contemplare, criză de timp
și iar contemplare

I. Contemplare

Dacă te trezești,
iată pînă unde se poate ajunge:

Deodată ochiul devine gol pe dinlăuntru
ca un tunel, privirea
se face una cu tine.

Iată pînă unde poate ajunge
privirea, dacă se trezește:

Deodată devine goală, aidoma
unei țevi de plumb prin care
numai albastrul călătorește.

Iată pînă unde poate ajunge
albastrul treaz:

Deodată devine gol pe dinlăuntru
ca o arteră fără sînge
prin care peisajele curgătoare ale somnului
se văd.

II. Criză de timp

O, scurtă tristețe, insectă verzuie,
voi, blînde ouă, locuind un miez de meteor
spart; și de pălmile mele acoperite
ca să renască un cu totul alt decor.

Camera se varsă prin ferestre
și eu nu o mai pot reține în ochii deschiși.
Război de îngeri albaștri, cu lănci curentate,
mi se petrece-n irișii.

Mă amestec cu obiectele pînă la sînge,
ca să le opresc din pornire,

dar ele izbesc pervazurile și curg mai departe
spre o altă orînduire.

O, scurtă tristețe, rămîne
de jur-împrejur o sferă de vid.
Stau în centrul ei și unul cîte unul
ochii din frunte, din tîmplă, din degete
mi se deschid.

III. Contemplare

Deodată aerul urlă...
Își scutură păsările în spinarea mea
și ele mi se înfig în umeri, în șira,
ocupă totul și nu mai au unde sta.
În spinarea păsărilor mari
se-nfig celelalte.
Frînghii zbătătoare le tîrăsc,
acvatice plante.
Nici nu mai pot sta drept,
ci doborît peste pietre fluorescente,
mă țin cu brațele de stîlpul unui pod

arcuit peste ape inexistente.
Fluviu de păsări înfipte
cu pliscurile una-ntr-alta se agită,
din spinare mi se revarsă
spre o mare-nghețată, neînnegrită.
Fluviu de păsări murind,
pe care vor lansa bărci ascuțite
barbarii, migrînd mereu spre ținuturi
nordice și nelocuite.

IV. Criză de timp

Ca și cum s-ar sparge un mormînt
și-ar curge pe fluviu
tot misterul lui...

Dar mai degrabă,
ea, privirea, ne ține
la un capăt al ei fructificați.

Suge din noi cît poate,
părînd a ne-arăta

îngerii copacilor și ai
celorlalte priveliști.

Copacii ne văd pe noi,
iar nu noi pe ei.

Ca și cum s-ar sparge o frunză
și-ar curge din ea
o gîrlă de ochi verzi.

Suntem fructificați. Atîrnăm
de capătul unei priviri
care ne suge.

V. Contemplare

Se arăta fulgerător o lume
mai repede chiar decît timpul literei A.
Eu știam atît: că ea există,
deși văzul dinapoia frunzelor nici n-o vedea.

Recădeam în starea de om
atît de iute, că mă loveam

de propriul meu trup, cu durere,
mirîndu-mă foarte că-l am.

Îmi lungeam sufletul într-o parte, și-ntr-alta,
ca să-mi umplu țevile brațelor cu el.
La fel și globul de peste umeri
și celelalte-nfățișări, la fel.

Astfel mă încordam să-mi aduc aminte
lumea pe care-am înțeles-o fulgerător,
și care m-a pedepsit zvîrlindu-mă-n trupul
acesta, lent vorbitor.

Dar nu-mi puteam aminti nimic.
Doar atît – că am atins
pe Altceva, pe Altcineva, pe Altunde,
care, știindu-mă, m-au respins.

Gravitație a inimii mele,
toate-nțelesurile rechemîndu-le
mereu înapoi. Chiar și pe tine,
rob al magneților, gîndule.

A patra elegie

Lupta dintre visceral și real

I

Învins în afară,
Evul mediu s-a retras în chiliile
roșii și albe ale sîngelui meu.
În catedrala cu pereți pulsînd, s-a retras,
zvîrlind și absorbind credincioșii întruna,
într-un circuit absurd,
printr-o zonă absurdă,
hrănindu-se cu mari bucăți de lună,
în dorința lui de-a exista
mușcîndu-le pe furiș, noaptea,
cînd ochii lumii dorm
și
numai dinții celor care vorbesc prin somn
se zăresc în întuneric,
asemenea unei ploi de meteoriți

strălucitori,
urcînd și coborînd ritmic.
Învins în afară,
Evul mediu s-a retras în mine
și
propriul meu trup nu
mă mai înțelege
și
propriul meu trup mă urăște,
ca să poată exista mai departe
mă urăște.
Astfel,
el se grăbește să se prăbușească
în somn,
seară de seară;
și iarna
din ce în ce mai puternic se înconjoară
cu straturi de gheață,
cutremurîndu-se și izbindu-mă și
scufundîndu-mă adînc în el însuși,
voind
să mă ucidă ca să poată fi liber
și neucigîndu-mă
ca să poată fi totuși trăit de cineva.

II

Dar peste tot în mine sunt ruguri
în așteptare,
și ample, întunecoase procesiuni
cu o aură de durere.

Durere a ruperii-n două a lumii,
ca să-mi pătrundă prin ochii, doi.
Durere a ruperii-n două a sunetelor lumii,
ca să-mi lovească timpanele, două.
Durere a ruperii-n două
a mirosurilor lumii,
ca să-mi atingă nările, două.
Și tu, o, tu, refacere-n interior,
tu, potrivire de jumătăți, aidoma
îmbrățișării bărbatului cu femeia sa,
o, tu, și tu, și tu, și tu,
izbire solemnă
a jumătăților rupte,
cu flacără înceată, atît de înceată,

încît ține aproape o viață
ridicarea ei,
aprinderea rugurilor, așteptata,
prevestita, salvatoarea
aprindere-a rugurilor.

A cincea elegie

Tentația realului

N-am fost supărat niciodată pe mere
că sunt mere, pe frunze că sunt frunze,
pe umbră că e umbră, pe păsări că sunt
păsări.
Dar merele, frunzele, umbrele, păsările
s-au supărat deodată pe mine.
Iată-mă dus la tribunalul frunzelor,
la tribunalul umbrelor, merelor, păsărilor,
tribunale rotunde, tribunale aeriene,
tribunale subțiri, răcoroase.
Iată-mă condamnat pentru neștiință,
pentru plictiseală, pentru neliniște,
pentru nemișcare.
Sentințe scrise în limba sîmburilor.
Acte de acuzare parafate
cu măruntaie de pasăre,

răcoroase penitențe gri, hotărîte mie.
Stau în picioare, cu capul descoperit,
încerc să descifrez ceea ce mi se cuvine
pentru ignoranță...
și nu pot, nu pot să descifrez
nimic,
și-această stare de spirit, ea însăși,
se supără pe mine
și mă condamnă, indescifrabil,
la o perpetuă așteptare,
la o încordare a înțelesurilor în ele însele
pînă iau forma merelor, frunzelor,
umbrelor,
păsărilor.

A șasea elegie

Afazia

Stau între doi idoli și nu pot s-aleg
pe nici unul, stau
între doi idoli și plouă mărunt,
și nu pot să aleg pe nici unul
și-n așteptare-nlemnesc
idolii-n ploaia măruntă. Eu stau
și nu pot să aleg între două
bucăți de lemn, și plouă mărunt și nu pot
în putreda ploaie s-aleg. Stau,
și lemnele, cele două, și-arată
coastele-albite de ploaia măruntă.
Stau între două schelete de cal
și nu pot să aleg pe nici unul, stau
și plouă mărunt, topind pământul
sub oasele albe, și nu pot să aleg.
Stau între două gropi și plouă mărunt
și apa roade pământul cu dinți

de șobolan înfometat.
Stau cu o lopată în mînă, între două gropi,
și nu pot, în ploaia măruntă,
să aleg prima pe care voi astupa-o
cu pămîntul mușcat de ploaia măruntă.

A șaptea elegie

Opțiunea la real

Trăiesc în numele frunzelor, am nervuri,
schimb verdele pe galben și
mă las pierit de toamnă.
În numele pietrelor trăiesc și mă las
cubic bătut în drumuri,
cutreierate de repezi mașini.
Trăiesc în numele merelor și am
șase sîmburi scuipați printre dinții
tinerei fete dusă cu gîndul tot
după leneșe dansuri de ebonită.
În numele cărămizilor trăiesc,
cu brățări de mortar înțepenite
la fiecare mînă, în timp ce îmbrățișez
un posibil gălbenuș al existențelor.
Niciodată n-am să fiu sacru. Mult,
prea mult am imaginația
celorlalte forme concrete.
Și nici n-am vreme din pricina asta

să mă gîndesc
la propria mea viață.
Iată-mă. Trăiesc în numele cailor.
Nechez. Sar peste copaci retezați.
Trăiesc în numele păsărilor,
dar mai ales în numele zborului.
Cred că am aripi, dar ele
nu se văd. Totul pentru zbor.
Totul,
pentru a rezema ceea ce se află
de ceea ce va fi.

Întind o mînă, care-n loc de degete
are cinci mîini,
care-n loc de degete
au cinci mîini, care
în loc de degete
au cinci mîini.

Totul pentru a îmbrățișa,
amănunțit, totul,
pentru a pipăi nenăscutele priveliști
și a le zgîria
pînă la sînge
cu o prezență.

Elegia a opta, hiperboreana

I

Ea mi-a spus atunci, văzînd lucrurile fixe
ale alcătuirii mele:
Aș vrea să fugim în Hiperborea
și să te nasc viu,
asemenea cerboaicei, pe zăpadă,
în timp ce aleargă și urlă
cu sunete lungi atîrnate de stelele nopții.

La frig cu noi și la gheață!
Îmi voi dezbrăca trupul
și voi plonja în ape, cu sufletul neapărat,
luîndu-și drept limită
animalele mării.

Oceanul va crește, desigur, va crește
pînă cînd fiecare moleculă a lui
cît un ochi de cerb va fi,
sau
cu mult mai mare,
cît un trup de balenă va fi.

Voi plonja într-o astfel de apă mărită,
izbindu-mă de brownienele priveliști,
într-o mișcare de spor, disperată,
voi face zigzaguri: lovită
de mari, întunecate, reci molecule,
adeptele lui Hercule.

Fără putință de-nec și fără
putință de mers și de zbor —
numai zigzag, și zigzag, și zigzag,
înrudindu-mă cu feriga...
printr-un destin de spor...

Aș vrea să fugim în Hiperborea
și să te nasc viu,

urlînd, alergînd, zdrobită de zimții
cerului vinețiu,
pe gheața crăpată în iceberguri
risipite sub cer vinețiu.

II

Ea aprinse deodată-o lumină,
de lîngă genunchiul ei, verticală,
sub o pălărie roșie
virginală.

Aruncă lîngă glezna mea o carte
scrisă în cuneiforme.
Îngeri presați ca florile
se scuturau sfărîmați, pe platforme.

Îngeri înnegriți între litere,
între pagina de deasupra și cea de jos,

subțiați, fără apă în ei și răcoare,
cu tăiș fioros...

Ca să mă tai cu ei de privirile
care fără să le-nvoiesc, mi-au crescut —
cînd, togă virilă, tristețea mea aspră
cu o fibulă de gheață mi-o prind.

La Hiperborea, acolo — ea, mi-a spus,
și luîndu-ne unul pe altul de ceafă
cu brațul drept, cel nezburînd,
ne vom cufunda pe sub gheață în apă.

Hiperborea, zonă mortală
a mai-marilor minții,
loc al nașterilor de copii de piatră,
din care sculptați sunt doar sfinții.

Hiperborea, alb-negru,
aur-argint,
revelație, nerevelație, tristețe
alergînd și orbecăind.

III

Ea își ridică deodată capul:
deasupra ei aleargă globuri albe
și norii se destramă în fîșii verzui.

Se-arată-o sferă cu întunecimi ca munții,
pe care păsările stînd înfipte-n ciocuri,
cu pocnet greu de aripi, o rotesc.

Desigur, idealul de zbor s-a-ndeplinit aici.
Putem vedea mari berze-nfipte-n stînca
mișcîndu-se încet. Putem vedea
vulturi imenși, cu capul îngropat în pietre,
bătînd asurzitor din aripi, și putem vedea
o pasăre mai mare decît toate,
cu ciocul ca o osie albastră,
în jurul căreia se-nvîrte,
cu patru anotimpuri, sfera.

Desigur, idealul de zbor s-a-ndeplinit aici,
și-o aură verzuie prevestește
un mult mai aprig ideal.

Elegia oului, a noua

Într-un ou negru mă las încălzit
de așteptarea zborului locuind în mine;
stă unul lîngă altul, nedezlipit,
sinele lîngă sine.
Sentimentul unei aripi îmi curge-n spinare,
senzația de ochi își caută o orbită.
O, tu, întuneric mare,
tu, dezgustată naștere încremenită.
S-a așezat pe mine o idee
și mă clocește maternă.
Acum, tot ceea ce este e
rotundă căldură și fermă.
Sare din mine un fel de plisc
în toate părțile și deodată.
Refuză să fie un obelisc
șira intimă, curbată.

Sparg coaja pielii mele, arsă,
lipită de-a dreptul pe suflet,
ca să-mi rămînă ne-ntoarsă,
întîia încercare de umblet.
Sar cojile negre, oho!
Mai mare mă aflu și nezburat,
lipit de acel încotro,
cu o boltă de jur-împrejur adăugat.
Scot ochi cu priviri nereale
la dreapta, la stînga, în sus și în jos,
născînd șir de regi-animale,
care știu cum se moare frumos.
Întind și o pană de os, irizată
atinge negrul concav.
Sar cojile negre deodată
și iată-mă, iarăși, suav,
închis într-un ou mult mai mare,
clocit de-o idee mai mare,
gălbenuș jumătate, pasăre jumătate,
într-un joc cu pași pe furate.
Ou mare! Silabă răcnită
într-o perpetuă creștere smulsă

fără tavan stalactită
sedusă.
Ouă concentrice, negre, sparte
fiecare pe rînd și în parte.
Pui de pasăre respins în zbor,
străbătînd ou după ou,
din miezul pămîntului pîn' la Alcor,
într-un ritmic, dilatat ecou.
„Sinele" încearcă din „sine" să iasă,
ochiul din ochi, și mereu
însuși pe însuși se lasă
ca o neagră ninsoare, de greu.
Dintr-un ou într-unul mai mare
la nesfîrșit te naști, nezburată
aripă. Numai din somn
se poate trezi fiecare, —
din coaja vieții nici unul,
niciodată.

Omul-fantă

Se închină lui
Georg Wilhelm Friedrich Hegel

Omul-fantă are îndepărtate origini.
El vine din afară:
din afara frunzelor,
din afara luminii protectoare
și chiar
din afara lui însuși.

Ia ființă venind.
Astfel, el se umple
cu imaginile diforme
atîrnînd lățoase de marginile
existenței,
sau, pur și simplu,
el adulmecă existența
și ia naștere lăsîndu-se
devorat de ea.

Nu se știe cine mănîncă pe cine.
Omul-fantă azvîrle mari piramide
de vid
peste mari deșerturi.

El se apropie, se apropie.
Întîlnește sfera
și are vederea aerului
și a simunurilor.

El mănîncă o frunză,
dar o mănîncă pe dinlăuntru.
El este în afară pîntec
și înlăuntru gură cu dinți.
Nu se știe cine îl mănîncă pe cine.

Omul-fantă face înconjurul lumii
și există numai cît să ia cunoștință
de existență.

Sufletele morților
sunt atmosfera terestră.

Respirăm sufletele lor;
sufletele lor își înfig cîte un deget
adînc în respirația noastră.

Omul-fantă moare
ca să ia cunoștință de moarte.
El se lasă respirat
și la rîndul lui
respiră
obiectele însuflețite și neînsuflețite
ca și cum ar fi aer.

Nu se știe cine respiră pe cine.
Istoria coagulează în cuvinte solemne;
viitorul ni se înfățișează sub forma unei vorbiri
pronunțate de niște guri
cu mult mai perfecte decît ale noastre.

Pămîntul lui „a fi"
își trage aerul din pămîntul
lui „a nu fi".
Nu se știe cine îl respiră pe cine.

Omul-fantă vine și vede.
Nu se știe dacă între ochiul lui
și ochiul lucrurilor
există vreun spațiu pentru vedere.

Retina omului-fantă e lipită
de retina lucrurilor.
Se văd împreună, deodată,
unul pe celălalt,
unii pe ceilalți,
alții pe ceilalți,
ceilalți pe ceilalți.
Nu se știe cine îl vede pe cine.

Nu e loc pentru semne,
pentru direcții,
Totul e lipit de tot.

Omul-fantă vine din afară,
el vine de dincolo
și încă de mai departe de dincolo.
Odată venit,

nu se mai știe cine-a venit
și cine într-adevăr e de dincolo
și încă de mai departe de dincolo,
este.

Totul e lipit de tot;
pîntecul de pîntec,
respirația de respirație,
retina de retină.

Elegia a zecea

Sunt

Sunt bolnav. Mă doare o rană
călcată-n copite de cai fugind.
Invizibilul organ,
cel fără nume fiind,
neauzul, nevăzul,
nemirosul, negustul, nepipăitul
cel dintre ochi și timpan,
cel dintre deget și limbă, —
cu seara mi-a dispărut simultan.
Vine vederea, mai întîi, apoi pauză,
nu există ochi pentru ce vine;
vine mirosul, apoi liniște,
nu există nări pentru ce vine;
apoi gustul, vibrația umedă,
apoi iarăși lipsă,
apoi timpanele pentru lenețele

mișcări de eclipsă;
apoi pipăitul, mîngîiatul, alunecare
pe o ondulă întinsă,
iarnă-nghețată-a mișcărilor
mereu cu suprafața ninsă.
Dar eu sunt bolnav. Sunt bolnav
de ceva între auz și vedere,
de un fel de ochi, un fel de ureche
neinventată de ere.
Trupul ramură fără frunze,
trupul cerbos
rărindu-se-n spațiul liber
după legile numai de os,
neapărate mi-a lăsat
suave organele sferei
între văz și auz, între gust și miros
întinzînd ziduri ale tăcerii.
Sunt bolnav de zid, de zid dărîmat
de ochi-timpan, de papilă-mirositoare.
M-au călcat aerian
abstractele animale,
fugind speriate de abstracți vînători
speriați de o foame abstractă,

burțile lor țipînd i-au stîrnit
dintr-o foame abstractă.
Și au trecut peste organul ne-nveșmîntat
în carne și nervi, în timpan și retină,
și la voia vidului cosmic lăsat
și la voia divină.
Organ pieziș, organ întins,
organ ascuns în idei, ca razele umile
în sferă, ca osul numit
calcaneu în călcîiul al lui Ahile
lovit de-o săgeată mortală; organ
fluturat în afară
de trupul strict marmorean
și obișnuit doar să moară.
Iată-mă, îmbolnăvit de-o rană
închipuită între Steaua Polară
și steaua Canopus și steaua Arcturus
și Casiopeea din cerul de seară.
Mor de-o rană ce n-a încăput
în trupul meu apt pentru răni
cheltuite-n cuvinte, dînd vamă de raze
la vămi.

Iată-mă, stau întins peste pietre și gem,
organele-s sfărmate, maestrul,
ah, e nebun căci el suferă
de-ntreg universul.
Mă doare că mărul e măr,
sunt bolnav de sîmburi și de pietre,
de patru roți, de ploaia măruntă
de meteoriți, de corturi, de pete.

Organul numit iarbă mi-a fost păscut de cai
organul numit taur mi-a fost înjunghiat
de fulgerul toreador și zigurat
pe care tu arenă-l ai.
Organul Nor mi s-a topit
în ploi torențiale, repezi,
și de organul Iarnă, întregindu-te,
mereu te lepezi.
Mă doare diavolul și verbul,
mă doare cuprul, aliorul,
mă doare cîinele, și iepurele, cerbul,
copacul, scîndura, decorul.

Centrul atomului mă doare,
și coasta cea care mă ține
îndepărtat prin limita trupească
de trupurile celelalte, și divine.
Sunt bolnav. Mă doare o rană
pe care mi-o port pe tavă
ca pe sfîrșitul Sfîntului Ioan
într-un dans de aprigă slavă.
Nu sufăr ceea ce nu se vede,
ceea ce nu se aude, nu se gustă,
ceea ce nu se miroase, ceea ce nu încape
în încreierarea îngustă,
scheletică a insului meu,
pus la vederile lumii celei simple,
nerăbdînd alte morți decît morțile
inventate de ea să se-ntîmple.
Sunt bolnav nu de cîntece,
ci de ferestre sparte,
de numărul unu sunt bolnav,
că nu se mai poate împarte
la două țîțe, la două sprîncene,
la două urechi, la două călcîie,

la două picioare în alergare
neputînd să rămîie.
Că nu se poate împarte la doi ochi,
la doi rătăcitori, la doi struguri,
la doi lei răgind, și la doi
martiri odihnindu-se pe ruguri.

A unsprezecea elegie

Intrare-n muncile de primăvară

I

Inimă mai mare decît trupul,
sărind din toate părțile deodată
și prăbușindu-se din toate părțile-napoi,
asupra lui,
ca o distrugătoare ploaie de lavă,

tu, conținut mai mare decît forma, iată
cunoașterea de sine, iată
de ce materia-n dureri ia naștere din ea
însăși,
ca să poată muri.
Moare numai cel care se știe pe sine,
se naște numai cel care își este
sieși martor.

Ar trebui să alerg, mi-am spus,
dar pentru asta va trebui mai întîi
să-mi întorc sufletul
spre nemișcătorii mei strămoși,
retrași în turnurile propriilor oase,
asemenea măduvei,
nemișcați
aidoma lucrurilor duse pînă la capăt.

Pot să alerg, pentru că ei sunt în mine.
Voi alerga, pentru că numai ceea ce este
nemișcat în el însuși
se poate mișca,
numai cel care e singur în sine
e însoțit; și știe că, nearătată, inima
se va prăbuși mai puternic spre propriul ei
centru

sau,
spartă-n planete, se va lăsa cotropită
de vietăți și de plante,

sau,
întinsă va sta pe sub piramide,
ca înapoia unui piept străin.

II

Totul e simplu, atît de simplu, încît
devine de neînțeles.

Totul e atît de aproape, atît
de aproape, încît
se trage-napoia ochilor
și nu se mai vede.

Totul este atît de perfect
în primăvară,
încît numai înconjurîndu-l cu mine
iau cunoștință de el,
ca despre-o răsărire de iarbă mărturisită
de cuvinte gurii care le rostește,
mărturisită de gură inimii,
de inimă sîmburelui ei,
cel în el însuși nemișcat, aidoma
sîmburelui pămîntului
care-ntinde jur-împrejurul lui
o infinitate de brațe ale gravitației,
strîngînd la sine totul și deodată

într-o îmbrățișare atît de puternică,
încît îi sare printre brațe mișcarea.

III

Voi alerga deci în toate părțile
deodată,
după propria mea inimă voi alerga,
asemeni unui car de luptă
tras din toate părțile simultan
de o herghelie de cai biciuiți.

IV

Voi alerga pînă cînd înaintarea, goana
ea însăși mă va întrece
și se va îndepărta de mine
aidoma cojii fructului de sămînță,
pînă cînd alergarea
chiar în ea însăși va alerga, și va sta.
Iar eu mă voi prăbuși
asupra ei asemenea bărbatului tînăr
întîmpinîndu-și iubita.

V

Iar după ce voi fi făcut ca alergarea
să mă-ntreacă,
după ce
mișcîndu-se-n sine va sta
ca de piatră, sau
mai degrabă asemeni mercurului
înapoia geamului
oglinzii,
mă voi privi în toate lucrurile,
voi îmbrățișa cu mine însumi
toate lucrurile deodată,
iar ele
mă vor azvîrli înapoi, după ce
tot ceea ce era în mine lucru
va fi trecut, demult, în lucruri.

VI

Iată-mă
rămînînd ceea ce sunt,
cu steaguri de singurătate, cu scuturi de frig,

înapoi spre mine însumi alerg,
smulgîndu-mă de pretutindeni,
smulgîndu-mă de dinaintea mea,
dinapoia mea, din dreapta, și
din stînga mea, de deasupra, și
de dedesubtul meu, plecînd
de pretutindeni și dăruind
pretutindeni semne-ale aducerii-aminte:
cerului — stele,
pămîntului — aer,
umbrelor — ramuri cu frunze pe ele.

VII

... trup ciudat, trup asimetric,
mirat de el însuși
în prezența sferelor,
mirat stînd în fața soarelui,
așteptînd cu răbdare să-i crească luminii
un trup pe măsură.

VIII

A te sprijini de propriul tău pământ
cînd ești sămînță, cînd iarna
își lichefiază oasele ei albe și lungi
și primăvara se ridică.

A te sprijini de propria ta țară
cînd, omule, ești singur, cînd ești bîntuit
de neiubire,
sau pur și simplu cînd iarna
se descompune și primăvara
își mișcă spațiul sferic
asemenea inimii
din sine însăși spre margini.

A intra curățit în muncile
de primăvară,
a spune semințelor că sunt semințe,
a spune pămîntului că e pămînt!

Dar mai înainte de toate,
noi suntem semințele, noi suntem

cei văzuți din toate părțile deodată,
ca și cum am locui de-a dreptul într-un ochi,
sau un cîmp, pe care-n loc de iarbă
cresc priviri — și noi cu noi înșine
deodată, duri, aproape metalici,
cosim firele, astfel ca ele
să fie aidoma tuturor lucrurilor
în mijlocul cărora trăim
și pe care
inima noastră le-a născut.

Dar mai înainte de toate,
noi suntem semințele și ne pregătim
din noi înșine să ne azvîrlim în altceva
cu mult mai înalt, în altceva
care poartă numele primăverii...
A fi înlăuntrul fenomenelor, mereu
înlăuntrul fenomenelor.

A fi sămînță și a te sprijini
de propriul tău pămînt.

Cuprins

Elegia întîia 7
Elegia a doua, getica 13
A treia elegie 17
A patra elegie 25
A cincea elegie 31
A șasea elegie 35
A șaptea elegie 39
Elegia a opta, hiperboreana 43
Elegia oului, a noua 51
Omul-fantă 57
Elegia a zecea 65
A unsprezecea elegie 73

La prețul de vînzare se adaugă 2%,
reprezentînd valoarea timbrului
literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
Cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001
B.C.R. Unirea, Filiala sector 1, București

Tehnoredactor
DOINA ELENA PODARU

DTP
ANGELA ARDELEANU

Corector
MARIA PĂDUREAN

Apărut 2007
BUCUREȘTI – ROMÂNIA

Lucrare executată la R.A. „MONITORUL OFICIAL"

ISBN 978-973-50-1137-6